

اندوژوند

پوهاند زیار

د کتاب نوم : اندو ووند

شاعر : مجاور احمد زیار

کينئاند: سيد شوکت الله حسيني

انځور کر : يوسف کهزاد

چاپ محای : آريانا چاپخونه

خپروونکی : د سرحدونو چارو وزارت)

د خپرونو او فرهنگ رياست

چاپ شمير : هری ذره توکه

چاپ نيټه : غبرګو لي ۱۳۶۸

د کتاب د لاسلیک په مناسبت

پوهاند نرهار

اندوژوند

جام

خلوړيزې اوادانې

د سجد و نو چارو وزارت
د نشراتو او سرښکي چارو رياست

وری، ۱۳۶۷

۱۳۶۷
۱۳۶۷

طرح ۵

یادداشت

در روزگار ما، بازار شعر برای بسیار گرم شده است، درین
توزداغی که در ده ساله‌ی اخیر ساخته شد، هزاره و درگان زد
و به نامی رسید. ملاک، معیار، فرو ریخت، ضابطه‌هایی که در
گذشته برای سزایش شعر در نظر گرفته میشد، رنگ باخت. تشاعران
سطحی که الفبایی از دانش شعر نمیدانستند و یا نمیدانند پایه تمیضان
طبع آزمایی گذاشتند و برخی هم از سر نادانی برای آنها کف زدند
پسندیات آنها را در روزنامه‌ها و مجلات مجال نشر دادند و دفترها
شعر را از آنها چاپ کردند. بنگاه‌های نشراتی با خون صد
دفتر شعر و قصه‌ی مبتذل را به گردن دارند. این خز عبداتی که
به نام شعر و قصه به خورد مردم داده شده است، چه گریهی از
کار ما میکشاید، چه مایه افتخاری میتوان در آن یافت. اضرما

کاخ های شکوهمندی در گذشته ی شعرپشتو و در ی پی افکنده بودیم ،
در ده ساله ی اخیر با نوشتن قصه واره های و شعر واره های سطحی و
پوشالی خشت های ازین کاخ ارجمند برکنده شد .
شاعر و نویسنده ای که نتواند بر غنای زبان و فرهنگ کشور
خود بیافزاید ، بیهوده صفحه سیاه میکند و عدمش به زود جو دیک مشت
احکام کلی ، مقولات قراردادی ، شعار های رسمی هرگز و
هیچگاه نمیتواند درونمایه و مضمون شعر بسازد . این گونه سروده
ها مانند گیاه های هرزه ای اند که باغستان شعر را ستین ما را پوشیده اند
باید با داس داوری این سچک های هرزه را در و کرد . گردپی
با استفاده از موقیعت و مقام رسمی شاعری خود را بر مردم
تحمیل کردند و دفتر به دنبال دفتر به دست نشر سپردند که این

خیانت است به فرهنگ زبان و ادبیات .
 به متاعران که کلاه کج میگذارند و با تیغتر راه میروند، با؛
 گفت که برادر غلط کرده یی، غرور تو از نوع احمقانه ی
 آن است . تو شاعر نیستی، تاریخ و مردم بسیار از تیره
 و سنخ ترا فراموش کرده اند، تو آدرس را عوض گرفته یی،
 این کلاه بر سر تو بسیار کلان است، یا خود را شایسته ی این
 نام و مقام باز و یا از راهی که آمده ای، برگرد! شعر باز نمی
 نیست، شاعر هم دلقک و ضیاگری نیست. اگر درد داری، پیا داری،
 حرفی داری، تو باید این درد، این پیام، این حرف را در زبان فرشته ی تنگین
 و استوار بتو ابیان کن و اگر نه، عرض خود میبری و زحمت نمیدهی .
 و اما در باره ی این مجموعه ی شعر « اند و ژوند » و

سراینده آن دخت باید این مابنویسیم که آشنایی من
به زبان پشتو بدان مایه نیست که همه ریزه کاری های لطافت
انعطاف های این زبان را بشناسم و درک کنم و به ویژه
زبان شعری پشتو را . ازین رو من نمیتوانم ، داور کاملی
ازین مجموعه می شعری داشته باشم و در مجموع من بر اشعر
کامل به هر زبانی که سروده شده باشد ، به عنصر تصویر اهمیت
و ارزش درجه اول میدهم ، زیرا شعر به چیزی به غیر از
مکاشفه ، الهام و اشتراق نیست و دست یافتن به
یک استعاره می تازه ، تشبیه تازه ، مجاز و کنایه می تازه ، هم کار
ساده ای نیست و هم ازین روست که کلمه می شاعر را با
سختگیری در باره می کسی به کار میبرم . واپسین داور
در باره ای این مجموعه به دوش خامه زمان و منتقدان زبان

پشتواست . تا جایکه من اندر یافته ام ، پوئند دو کتور
مجاور احمد زیار ، شاعری است سحت کوش ، کار
شعر و شاعری را به جد گرفته است . ناظر رویدادها
زمانه اش است . از آن جایکه زبان شناس است
و در این راه کوشش های خستگی ناپذیری را به سامان
رسانیده است ، در گزینش واژه ها دقت و وسواس
فراوان دارد ، به ترنم و آهنگ کلمات توجه ویژه
دارد . از هنری که قدما تحت نام « جناس » شناخته اند ،
در شعرهایش بهره ی فراوان جست و دریافت
من این است که زیار با سرایش شعرهایی ازین دست برخاسته
منه فرنگ و ادبیات زبان خویش افزوده است و این

توفیق کمی نیست

گذشته ازین ، دو کتور مجاور احمد زیار در راه
تشکل زبان واحد معیاری و ادبی پشتو و حتی وضع (دانش)
واژه های نوین پشتو در برابر برخی اصطلاحات واژه های
خارجی کوشش های بایسته ای را به سامان رسانیده است
که بر ارباب ادب پوشیده نیست . بولاند دو کتور مجاور احمد
زیار را میتوان از پیشگامان شعر آزاد پشتو دانست که زبانشان
پیش قالب سنتی را شکسته و در اوزان آزاد تجربه نمایی
کرده که راه او را دیگران دنبال کردند .

کوشش های این زبان شناس شاعر در راه نجات شعر
پشتو از انزال و توقف نیز در خور یاد آوری است که با

جسارت یک شاعر و منتقد نترس در این راه همیشه مبارزه
کرده است. در دفتر «اندوژوند» همان قطعاتی
گنجاییده شده که سراینده از صریحی طنز و انتقاد سود جست
و برکاستی های جامعه با بیانی واقعاً شاعرانه انگشت
نقی و انتقاد گذاشته است.

به امید پیروزی های روزافزون این دوست
و دانشمند که با شعر پیوند و پیمانی همیشگی بسته است، ساده گیر
و سهل انگار نیست و سر نوشت خود را با سرشت شعر گره
زده است.

بزرگ کوه دامن

کابل، ۲۰-۳-۱۳۶۷

ad.

نما اند و ژوند

«اند» او «ژوند» سره غاړه غړې شوي او يوه
نوي هستي يې رامنځته کړې ده، يوه انديزه
(متفکره) بيا په لنډه توگه يوه «انسانى هستي»
که «اند» د «ژوند» زېږنده ده، نو «اند»
هم پر خپل وارد «ژوند» لارښود او لارې ده،
خو که چې همدا «اند» د «ژبې» په ټينگ
د غلبن له «خيال» سره «عاطفي» تړون

ب

وموي ، بيا نويوبل نوي اوسنگلي نوم پيدا
کړي چې شعر باله شي ، قافيه وال يا آزاد
اوياهم گړد سره سپين شعر په دې ډول -
نر مادغه « اندو ژوند » هم « اند » د هم
« ژوند » ، هم « ترښه » او هم « شعر » يا
په لنډه ويناد کړي انساني هستي يونه کښو
غوندي انځور د چې په بيل بيلو بڼو او جوړو

ستاسی گرانو هیواد والو او نړیوالو د -

ندارې ویاړ تر لاسه کوي .

نو، که په رښتیا سره دغه « اندوښتون د »

ستاسی د ټولولو له « اندوښتون د » سر اړخ

ولگوي او ستاسی خیالی او ولولیز نړۍ

ته لار و مومي ، هلته به بیا « نوم » او « نومو »

سره کوم واټن ونه لري او زه به هم بیا په

الف

زمامور و پلار

بني لهيڻي، ڪار و زيار

نه لار به لرم نه لار

دامي آره دامي آ

نه لرم بل مورو پلار !

د ۱۳۳۶ کال ديور خلوري بيچار غاونه

پیتما نی

ستاد تور و ربل دخیال په غمزه کي

شپه وه خوبو لي، در جهان ویده

پت دي زه پتنگ وم، د بنایست خراغ

ماد کتاب، ماسا بنکلی مخ لیده

شهر شاه مینه، کب - ۱۳۴۸

۱
اشنایینه

ماپه مینه کی را بنکیل دبل چانه کړې ،
تده ماته کړې زما په خپد مینه !
نه چي ونبلم په دام د پردی مینې ،
سره لمبه کړه استنما په خپد مینه !

مرچ ، کب ۱۳۳۶

اسیر

کړې لارښوده د لوړتیا رښتینو یې
 خدایه نه مې نشته تکیه او اسره بله !
 یامې واخله مغزون د احساس نور
 یا حلال یې کړه راله خپل درشده !

کابل ، ۱۳۴۰

بلهاري

مايه مينه کي زده ترې

له پتنه بلهاري ده

ولوله يې پښتنه او

اراده يې منصوره ده

کابل ، لړم ، ۴۲

حُکری خت

دینر سترخت ہے عمر پر غاغ
 دیکر دینر حیرے پر غاغ...
 خند دینر لہو نتوب و زما
 چر لاتر لوسیم نمر پر غاغ !

کابل ۱۳۴۲

د واده خونۍ

د زده مينې د واده خونۍ په توگه

د ښو هيلو د لاسپيغام زموږ زده ولا خلی !

له سويله تر سره روده به نورڅه وي ؟

له سپر زونه دک سلام زموږ زده ولا خلی !

سويس ، ۴ - ۴ - ۱۹۶۹

زور ورته

زما ژهانش که د ژهاده ،
 داستا خندا هم خود خندا ده !
 ناروا تاته که مې روا ده ،
 ماته روا ستا هم ناروا ده !

سولې ، ۱۴-۱۱-۱۹۶۹

د پيلو هات

درك د شري شوم د پيلو هات

په نام جينوم د پيلو هات

ناپل د ماشوم د پيلو هات

بر لېږ د پيليم د پيلو هات

سويس ، ۱۹۷۰

ویر

تیر یادونه می له خیلې ...
 د زهگي پر خونه ویر شي
 هریو خاڅکی می داوښکو ...
 دستومانه ژوند بهیر شي !

سولیس ، ۱۹-۱۱-۷۱

دزره خوښه

چې مړينه چير سر ملي
 چې مړينه چير سر بيايي
 چې مړسا اخلر لارام لرو
 چېرې زده جي پر لوم لور سر . . .
 سر پر هغه لور مړ پنبې جي
 سر پر هغه لور مړ تنک وي

چیرتہ بنہ صلیہ شپہ بویہ
 پرکابل کہ پر وردگ وی
 دلا نومی ہم بل شہ نہ ده
 بر لہ لیز دوتک راتک
 بیا ہم برینبی پر مختلی
 پر مختک پی لہ شاتک !

د پښتانه د هغو سختو کورېو لوترو ورو -
 مندو ورا منډو په یاد چې د پښتانه کینی تر امداد
 ایستوله کېدې پر بې عقل کور پر -
 رځیستر وادویه شپه یې لار لاند درلود :

پنبتیان تہ

ہرہ خجریہ ستا دغانبر لک فخر
 دلا زمالہ زیدہ نہ دحر تہر و ہر
 زویہ ستاپہ زویو لی بانڈی قسم خورم
 م ترم بہ دلا حال کہہ ستا ہر!

کمبر ، ۲۴ - ۸ - ۵۵

شرافت اوسیاست

شرافت پہ زہوری دلا

اوسیاست پہ زرنگر . . .

نوبہ :

ترلیوہ بل شرافتمن نہ دلا

او ترکیدہ بل سیاستدار ؟!!

کابل ، ۱۵-۲-۵۹

هیله

خدای دې بختوره کړي زموږه پښتنه هیله
 دادخپلومور وپلارد مینې مهینه هیله
 ژر به بوتکی شي ، غمکی شي گلالی پېغله
 هڅکه به نه شي له کاروانه په ستنه هیله!
 کابل ، ۲۶ - ۱ - ۵۶

خُوان

دخپل خُان په غم کې د وې ، هغه خُوان ندی
 دهولنې هېڅ یو درد نه درمان ندی
 خُوان هغه دی چې د خُوان غور خُنگ لپاره
 اړ په کټه ، په تاوان او په حُسان ندی

پياز و بادرننگ

دېر په پرده کې بې پردې دي

او دېر بې پردې په پرده کې . . .

کته ،

ولس به :

پياز دومره بوين ولس

او بادرننگ دومره بربويه !! ؟

کابل ، ۱۶ - ۱ - ۶۱

نهيلي

پرناسورو پرهرو د زخې ژوندې
 مالګويي د سرواسرو او ښکوڅاڅي
 دستومانو وېلا پوهريو تکلې
 هسې خوشې په تير ياد د برموبناڅي!

کابل ، د لړم دريمه ، ۱۳۶۱

د غجن شهيد پر قبر

ما په سره لار کې سرايښي
 زه شهيد رنگين کفن يم
 موري پام غمجنه نه شي ،
 مړه په لار کې د وطن يم !

کابل ، ۲۰-۲-۶۲

ماغزہ

پہ غمت سراو

وہی پی مہ شہ !

نہ ولس بہ ،

پستی کی :

دلا رکھ دو سرہ بر مغزہ ،

ہندو لکھ دو سرہ مغزہ !!؟

کمبر ، ۵-۴-۶۲

يوکچ ليک

د انيملري نړۍ پاتې له هر چاده
 که هر خومره داد ژوند مزي اوږده شي
 نه يې خپل اونه پردي بيا پکار سيږي
 سخ پر هغه چې خپل ښه ورسره مله شي !

کابل ، ۱۲ - ۷ - ۱۳۶۲

لوہو و حور

دیچو یہ وید لاند ہے

مہ دومرہ کلک زندہ لوسہ ،

لکھ دہرہ دہیننی یہ وید لاند

لکھ دومرہ نرم زندہ ،

لکھ لہرہ دلہرہ سگوتہ یہ وید لاند !!!

کابیر ، ۲۲ - ۷ - ۶۲

نکړيزې او رانجه

د زړه وينې مې نکړيزې
 شوې د پېغلو هيلو پښو ته
 شو رانجه راته گرومونه
 غوږ مې نه رسې غوږو ته!

کابل ، ۱۸ - ۹ - ۶۲

بي اغيزي

هسي خوشي په شبنم د خپلواو بنکو
افسانه د توري شپې وایم سحرته
که ي مخکې وه وينا د کافي کرسنه
اوس ي بويه کښل پريچ، ايسنوو لمرته !

برلين، ۳-۵-۸۴

ميرمن
 ٻي له شڪه چي ميرمن دکور ڊيوه ده
 خورناري ٻه تياره شپه کي سبه بريني
 پر رها ورڇ به خه خوند ڳوڙوند وي
 پري ! د ژوند ملگري پاتي شي شپه وي !

برلين، ۳-۵-۸۴

بی وسي

نور زما د هوډ پر مخ به شي خه پاتي
 چې تر غاړې راته دو مړه بي وسي شي
 چې ساره شوکړه ^{هله} اسويلي مې ...
 په غور وود نيموشپو کې گونگوسي شي !

برلين ، ۵-۵-۸۴

خانوالر

چی شم پورته په پنبوسنکل ، نیم پیروته
 پرې ! پر خاورود خواری اوسم پیروتی
 ولی پورته نور پراته نه کړم پنخپله ؟
 مه پروت ښه یم ، نه د پورتو غاړې ولی !

برلین ، ۱۱ - ۵ - ۸۴

وسله

که و سله خوک له خط و د لار تر غور لاس
 نو شیشلی شکانه به و لاس
 ورخ په غار کړ تېر ولاړ ...
 او تور تمه توغ شپه به ،
 په غلا بنگار پسې وتلاړ !! ؟

برلیم ، ۱۶-۵-۸۴

رہا

کہ رہا نہ واسلہ تیا

دہر ژوندي او

نہ پە کار دچا را تلا...

نوبہ دلر ،

دا اور پنتي

په تورتمه شپه له لودع

لوونر گلر په رڼا ورځ

لمرته هسې چور ليدلا ؟؟؟

برلېن، ۲۲-۵-۸۴

زغم و حبل

که بجز زغم و حبل ،
 سر یقوب شمیرل کیدلای ...
 نوبه و لپی په نړۍ کې ،
 خړه خړویل کیدلای !! ؟

۱. برلین ، ۲۹ - ۵ - ۸۴

پاشون

که ستاپه سترگوکې ویاړونه ناڅي
 زماله غوخ زېږي نه وینې څاڅي
 ستاد ویاړونږی به ونږوم
 که زما ویده نږی له خوبه پاڅي!

برلین، ۲۸-۱۰-۸۴

نرہا لومہ شے شعر

زہ صلا شاعر شوم

چر لومہ رحل می

دخیر غوخ زہ

پرسہ پاہ

ستاد غمزنگر خبری

تو دسترلو

لوسرو شونهد . . .

یورنگیش لخنور و کینش

لدهم تاته مردالی لره !

برلین، ۳۰ - ۱۰ - ۸۴

بایلمن

درک شه

درک شه

یه خزانہ !

دلتک ز پیر زینبلسر مخ در ...

ماہ تبرک

پر تا بایل

سرہ اد سپین و شنه زر غونہ سپر لروا !

برلین ، ۳۱ - ۱۰ - ۸۴

دشوندې وشعر

خو مره به بنه داسر
 هستا شونډې شعر داسر
 لوشپه ورځ مې
 په شونډو کړ زمزمه کولاسر !

یاد

لا دینی لیونتب می
 پہ مہر کی لالہ اند دے
 پہ رگ رگ کی ستاد خیالی
 دیا دو نوں پر بھاند دی ...

برلین ، ۱ - ۱۱ - ۸۴

لاس ویني

ا خ ، ارمان چي يو سورگل وای
 چي ستا لاس مي بويو لاي
 يا سنکريز بي لک ويني
 چي ستا پيني مي سنکولاي !

دهديروپه غوږکې

تښه انگي شومه د غروپه غوږکې
 بربکي وزمه دهيوپه غوږکې
 لکه مسيح ، د دې تور غوږ وپرځاي
 ساپوکوم دهديروپه غوږکې !

برلين ، ۲ - ۱۱ - ۸۴

۱۸۴-۱۰-۲۹ په «نوی المان» کې چې د
 گڼه کې دا خبر ولوست چې امریکا د امازون
 په سیمه کې زهرجن پانه پرتو کوڼه وانه مایل
 او پر ځنگلو سربیره یې دوه گوني (۷۰۰۰) کسین
 انديانا پتروڼه پوپا کرل :

د ژوند چاپیریال

چاپیریال د ژوند همدا زهرجن کړی
 که دا ژوند و بوټي ژوي او انسان مری
 اچولې تازندی ورته پنځله
 که دا حُک او آسمان او داجهان مری!

دونوڙي

تيريدم پريوه باغ پر ساره مني
 ملوگروني ريزديد سر له سره ٻئي
 ماغونتل وپوښتم حال يي ، خوافسوسر :
 چي پرې لکي دسترې باد د پاهو ټبر !

برلين ، ۲ - ۱۱ - ۸۴

د سامراج غوي
 دا خستر ضياء الحق ناحق پرچپه
 د کشمير او د جمو خوبونه ويني
 شني سترگي يې پر سترگو ورته ايښي
 چې دارنگ د شتون وښو خوبونه ويني
 د سامراج دا خوا غويي هسبي خوا رکړي
 هسچ پر هسچ د کونج وښو خوبونه ويني !

داوربل ٻٽيڪ

داوربل ٻٽيڪ در دلمر ٽيڪلر
 دندر خنڊنه ستا را ختلر
 پر مخ در وور جي پلوشري
 خنڊنه برينسر، خومره دنگلر!

برلين، ۱۲-۱۱-۸۴

وينې اوسنکې

را زرغونڅ مې له سرد وينوسره غاښول لږو
 شنه د لږو ښکولو له بارانه شينيلي شول
 لږو سردو زړه نو، د تور زړه د وړيکو د چوکۍ
 چې وچ مني مېرمنې لږه پسرل شول !

برلېنښم ، ۱۲-۱۱-۸۴

پښتو

چې اغېز پرې ننواټې جرگې نه کا
 پښتني زړونه شول کلک هم تر بلکې
 گونډې هېره پښتو خپله پښتو کړه
 چې کړي تش اوس د ټوپک په خوله خبرې !

برلین ، ۲-۱۲-۸۴

جگہ

جگہ خدہ ؟

دیانگوا لویو تھ شاسن بندار دہ

چرو پوری الوتھی ،

توغندی ، بیرى اد شوبلی

بشر، بنگر دکار و زیار دسر،
 چچی ترې بلگه نه وړني :
 بی له لور د بی له وینو ،
 بی له مرگ و بچ له ژوبلر !

برلین، ۴-۱۲-۸۴

روغ

پسته غاړه توره هم غوڅوای نه شي
 که په روغ نه شي روغ په شخړه نه شي
 خه پتمنې انساني غوښتنې نه وي
 چې په خوله کې د ټوپک لوڅړه نه شي!

برلین ، ۴ - ۱۲ - ۸۴

ورجاري

چر پرتا باند تورتمه توره شپه وه
 زه دې سرته بلیدمه لک شه
 لوستر پرتا چر زنا یسر سپینه سبا دوش شو
 نو شمیر ما بنیز له خپله چمه !

برلین ، ۱۴ - ۱۲ - ۱۴

مړه خوا

له وړتیا سره مې سمه دنده حق ده
 که نه ، نه مې زده له آره لوڅې پوڅې
 رابښوولې راته دا اند پوهې نه ده
 چې د چاپه یښو کې وکړم خاړ پوڅې !

برلین ۱۴۰ - ۱۲ - ۸۴

ويښياري

په لوی لاس به په غمونو کې پر پوځي
 چې یو څوک په خوله د لاس غوټه پراخې
 دنن چاره همدانن بوله آسانه
 خدای خبر چې به سبا ترې څه راوځي !

برلین ، ۱۴ - ۱۲ - ۸۴

لوتھاري

لوتھار د زمانه

يمه پاتړ اک لاريان ،

هره ورځ مری پلور

د ژوند له خپل پوه خښه ،

په چل چل کړي
 راتنه کړه سپي له مرغلرو ،
 راتنه راکه سړي په ونځ کې
 خو کوڅې لمر اړ زښته !

میک

لمر میکردی

میک داد و بل دے

جوہر داد و بل دے

دغہ داد و بل دے !

پرېزده ،
 جبر شتم په دې لمبوې
 دلبر شتم پرې
 له خپل ډور بويه !

برلیم ، ۶-۱-۸۵

نا ضوالی

چی پسرکی می خزان زمولی او بی خیاله ورته گوری
 دے بی سنگو مالیا رانوته سنگونه بی اورا خلی
 چی نا خوالو لره حیرشم د نیملا رو ورجا ریانو
 ورته زره بی سره لمبه شی اوهدونه بی اورا خلی !

برلین ، ۱۰ - ۱ - ۸۵

دفاعی دریچہ

کہ بلوسنہ لوتہر تیش

د دفاع سپر بچو لاس

نوبہ دلر :

غولہ بیری خولہ مرغانو

شمشتی ہم لانا نو

ہسر رنگہ بر لمانہ

لوتہر لورہ بنکارو لاگ !!؟

برلین ، ۶-۲-۸۵

سبر و چنار

خه په کار په کښه غاړه لکه سبر
 حان زغورل د ساره مني له ناتاره
 شين په زړه کې د خرمي زړې بويه
 لوي زده کړه له خزان زمولي چناره !

بولين، ۱۲ - ۲ - ۱۵

مورخه مينه

تردې زيات جوتيا نه لري نه لري

چې :

کانگر د اووه ورځو پيچي په خټه کړ کړ جوړ

لويديز اووه مياشتي

څپلر خټي په خټه کړ !! ؟

برليني، ۲۰-۲-۸۵

بازو کوترہ

کہ زور دلا زار بنہ گنہر کیدای

نو :

باز بہ دسولج سہول دلاے

نہ کوترہ ۱۱؟ برلینس : ۲۶-۲-۸۵

د سولې لښکر

د نړیوالو په ژوند جگړه کې

لښکر د سولې څنگه ډېرته وي

تر مرزګه خورو ، خپرونکو زیات دي

د ابې ازاره مرغان وژوي !

برلین ، ۲۶-۲-۸۵

هنر و سنڪلا

هنر بويه له سنڪلانه بسپنغاڙي
 د پيار هوزي په گاونډي وږخاري
 شوبلبل د گل په خواکي سندرغاږي
 اوکارغه د حوز په سيمه کي بوبنغاږي !

برلين ، ۴ - ۳ - ۱۵

شراب که شعر

مهره ماته لاد بر در شوند و لگپی
تا شرابوته بلر ، ماشاعری نه
له تا اخلی اهریم دمیو هونبراد
ماد شعرا هورا و هی هونبار رسته !

برلیم ، ۹-۳-۸۵

ديپلوماته بنجه

دده «هو»، دهني «نه» تل سرچپه وي

بولي داد بنجي فرق له ديپلوماته

آسپه به دگړ ژوند په خوند خه پوه شي

همزمان يې چې وي بنجه ديپلوماته !

برلين ، ۱۱ - ۳ - ۱۵

ربو تر

ترغ پر غام دې مریر لوبیا غولیر کم
 ماته نه یې پیر نذر جُنبنا لکړه !
 که په مالک ماشینم پاتلکرت لور شوې
 دوسرې نه شرخاړ داسره ربو تره !

برلین ۱۳۰ - ۳ - ۸۵

بدل

که دې مخکې کته کړې لکه خروم
 ايښې ژغ دې غويي وزمه راپرغاړه
 اوس دې واخله د کته او ژغ بيرته
 پر همدې بختور شي دغه دواړه !

برلين ، ۱۵ - ۳ - ۸۵

اله

بوخواته کاهي ، بل خواته کان دی
 یوخواته پیرانگ وبل خواته پان دی
 ددوو پلونو په منځ کې دلیم
 زړه مې کسکرو گوگل مې چان دی !

برلین ، ١٦ - ٣ - ٨٥

مینه او پینکلا

دغه له آخ دیخ یو دود در

چرمینه تل ده بنکلا ته له

مین پالینک ته خرد مینی . . .

بیل خرمکر ته په همدې له !

برلین، ۲۰ - ۳ - ۸۵

جوتيا

مینه نه وه ، که را کښونښ دښکلانه ولاړ
 نه مجنونښ و ، نه یې نوم ، که لیدلانه ولاړ
 نومول شوی بلبل د مگر په خوا کې
 اړ نوموړی و پټنگ ، که رڼا نه ولای

برلین ، ۲۰-۳-۱۵

شعر

شعر د ژبې په ټينګ پيښوی
 د خيال و فکر ښکلی پيښون دی
 جسم يې ويیونه او انځورونه
 روح يې ټولنه هم يې بدلون دی

برلین، ۲۷ - ۳ - ۸۵

بنی لاسی

دریا سپین جامہ در وہ پر غام
 پہ گو گھر کے در دنہ زہہ تک تو دے
 بنی لاسر بولر خانم، کارونہ چپ کرے
 درچی زہہ دے بنی تہہ، دکیئم پر لور دے !

برلینم، ۷-۴-۱۵

د ښځې کين لاسي

ښځه ،

له آره هسي پر هسي

کين لاسي بلل شوې نه ده

بلاکي پخپله يې په کون کې هم

همدا سي جوته کړې ده ،

او هغه دا چي :
 خپلې تنې کيڼه خوا
 دخپل زړه په بريد گندي
 او په کيڼ لاس يې تريږي !! ؟

برلېن ، ۱۵ - ۴ - ۸۵

سپينې ته

خومره يې ښکلې ،
 خومره سره سپينه !
 مکين مکين يې او مينه مينه
 پر مابه راشي خواني له سره
 که خواب د مينې راگرې په مينه !

برلين ، ۲۲ - ۴ - ۸۵

ممندرته

مې تېپې د خومړو پور وده ،
 خو ژوند کې مې لا د استاد کې پور وده !
 لا مېوزنم دې ، د توپانم بويه ترپايه ،
 پر لارم کله درنه پاتې نيز وده !

برلېن ، ۲۶ - ۴ - ۸۵

نیمه پیری

نیمکینوخ دی را و بنووه ، بیهو بن شوم
 هیچ پوه نه شوم ، نه خه خیز اوزه خه توك یم ؟
 خه به وشي ، دابل نیم هم را بنکاره کړې
 گوند پوه شم چې نه خه یې اوزه خوک یم !! ؟

هر مبولت پوهنوك ، ۱۹ - ۵ - ۸۵

له ازاره بېزار

نه مې جال چاته غږ لکه غږه

نه ازار رانه مېرے لونه چرچنه

خو ، اخيستر مې تر ټپه غچ په خپل هټيک دے

چاچي زه يم ویشتر په موچنه !

هلي (ديوکراتيک الماس)

اړتيا

مات لاس غاړې ته اړوځي

ورته حُک غاړې وځي

که اړتيا په منح کې نه وي

يوله بل کله حُار وځي !

بولين، ۱۰ - ۶ - ۸۵

نوجہ خبری

ہنہ خبر سر مار سر د فرداید و کہ ہے
 چر وی د مخ لہ نور و پتھب :
 دان سنہ آراء اہا بہ خہ وی ،
 پرتہ لہ خبتی ، پرتہ لہ . . .

برلینس ، ۱۰-۶-۸۵

سرچیه

هغه څه چې په رغښت کې د چانه وي
 په هماغه نوموي به ځان مخپه ...
 ليوه ، پسه يي را چا پر تريوه کته ...
 که نيا ونه لري ، ساتي هم اسمان تل !

برلين ، ۱۲-۹-۱۵

ليوه ، پسه ، کت او تل په وگرځي ستور پوهنځي
 بيلابيل سوري دي .

بازاري صينه

ژني په حين ارجني په جيم کې

ووخوله پرخوله او غاړه پرغاړه

«شېخ» پر راپېښ شوې ښکلي ښږې

ژني شوياتي، جني ږې ولاړه !

بولين، ۱۳-۹-۸۵

مرنگین تال

پرچہ !

پہ سرہ شہ

زیہ زر غولس

بقشیر نیلے

نار بحر تال

ستا و بنایست شتم

هېښک د هېښک هېښک ور شته ...

درنگونو د یو لړ ،

درنگو د تو دو غر ،

د بنکلا ، مینی لوسولر ، ،

د نړۍ د ژوند

بها نديپ لوتلیا تر سر چینی ته !!؟

شامنگ

په بچوالۍ کې مظاهري وې
 چې ځواک ترلاس شو «تظاهرات» شول
 توپیر کوره له کور تر کورمه
 ډیر په کونډیو کونډیان میرات شول ؟!

برلین ، ۱۳-۹-۸۵

کلیون

تہ گلبی تہ راغلی

تادگلو ننداره کوله

اوماستاد شکلا ...

تہ چی بیرتہ ولا ری

مادگولمن و نیوله

اودادی تراوسه پری

همستا مینه غولوم ...

خو ،

کاشکی دغه گل

ستاد گلالی خیری بنکارندو وای

اوستاد بنایست رهنیتنی انخوړ !!؟

برلین ، ۱۵ - ۹ - ۸۵

ستاراتک

تکلا پر لراغلی

لوی پخیل راتک د

زما دینی د برخلیک وچه بیدیا

خو به لوی شیر لزه کړه ،

د ارمانه زموږ غوټی دې راتاندې کړې

لوی صیلمر گلونه و سپرل ...

خو ،

آخ زه و بر بزم
 لوده می در زبیر
 چرگوندی ته بیرته ولایه شی
 لوز مادینی پر سمسور و باغجو
 دمنی تالانسه گدشی
 لوتری ترمی پی راورشوی !!؟

رلین، ۱۶-۹-۸۵

پيله

کاشکې ،

زما سترگې داوسنکو پرځای

د عطر وچینې وای ...

چې ستا خیال پکې تل لمبلای

اوله مانه بېلېدلای !! ؟

برلین ، ۱۶-۹-۸۵

د موسکا نجیب کالیزې ته چې میاشت
 دوه د مخه د میکروریانو په مارکیت کې له بم
 چاودنې اود مستورې ښوونکې له شهادت
 سره پرځای نه شوه اومتې یې نن ورته
 د پښتیا نادر کالیزې پر وړځ ^{پرمه} ترسره کړه :

مسکا

چې په زړه د تورو وړمچو کې اوږل کړې:
 دمور پلار هیلو پر هسک هغه برېښنا شې!
 چې خزان بن د هیواد دې وغوړېږي...
 د غوټیو پر زرمول شونډو یې مسکا شې!؟

برلین، ۲۷-۹-۸۵

ذِغْمِ حُؤَاك

په خوله خاندنم ، په زړه شين لكه پسته
 داي زده كړل په بټي كې د زمان ...
 چاې ونه ليدې كونه چې د تڼۍ د تڼۍ
 كه خورم واري د پلوكو لكه سندان ؟

دزړه غوټی

ستادسرو شونډو مینه ناکې خندا
 زما د زړه زموږ غوټی وغوړولې ...
 هغه سره سمسور گلونه شول
 اودادی :

اوس ترې غوټی جوړوم
 او همستا اوربل پرې سینگاروم !!؟

برلین ، ۳۰-۹-۸۵

زڼه او خونه

تاله ماسره دخولر خبره وکړه

لوا مال تاسره د زڼه .

زه دې په خوله وغوليدم

لوا زڼه مې درکړه ،

خو ته پر خپله خوله ونه درېدې

لور لادې نه کړه ...

هو ،

دا چي نه غولاري ،

له ماسره د زړه لوخوله لاريوه لاري ،

او يوخوله زړه راسره

پريوه لاري پل کيږي دي ،

نوبس :

نوره دي رانه خوله ونيسه ،

خوله مي سه لمتوه

لو زهه مې مه سپره
 لو خنده مې چې در لمر
 بغسې پي روغ رمت بيرته را لمره !
 نوره نو ،

زياتي ته پوه شه لو خوله دې
 لو . . .

زه پوه شه لو زهه مې ۹۱۱

تماکو
سپیلنی

کہ تہ پہ رشتیا سرہ ،

دخیل خیالی اور بن

نظر ماتول غولہ پی !

نو ،

پریرہ چھی :

دتمکو پر عمارتہ ،

زہ لک سپیلنر لوگر شتم !

۸۵-۱۰-۸۰
ٹائیٹل

گدھامی

مایہ دپرہ مینہ
 ستاد نخبانہ ومنہ ...
 خولہ پاجہ دسرہ می
 پیرہہ کی تکلہ شوه ،
 سپینی می دتبتدی
 ادپرہہ حاسر پر حامی کینا ستم ...

هو،

ما خيال وکړه :

ستا د گوټي سره کړي

او د غاړې پيسې زنجير

زما پېښو کې تلکې لوري زولنې شوې دي !! ؟

برلین، ۱۳-۱۰-۸۵

ٲٲسناوو

کری ٲه غور کی د ٲانگوالی یی ،
 اورده چوٲی یی ٲرته ٲرو لی ..
 مال که ٲزار شوٲ له نارینسوب ، نو :
 ٲه بنحیسوب کی دٲ خه لیدی !؟

ٲانکو - برلین ، ۳۱ - ۱۰ - ۸۵

سپيتانه

ګلالي ، ګلالي سپي ښه سينګارلی ،
 لکه ژمنی کلک يې خواپورې نيولی ،
 اخيستي يې ترې خولګۍ په مينه مينه ،
 تابه ويل چې يې په نه سترگو موندلی ...
 هسې ښکلي به خه وارزي په مينه ،
 چې بدله کړي په مټي د انسان مينه !

راهبه

و کړه ما مسلمان هيله ترې د ميني
 راهبه خبره پوره په خدا کړه ...
 په احساس يې د گناه خپل صليب ښکله
 بيا يې کش پر خان له هر خوا چلپا کړه!
 برلین ، ۲۲ - ۱۱ - ۱۵

موسمي بدلون

پروخت د گلو ، ښېرانه اوږي

پټې وي وڼې لوڅې وي ...

پروخت د مني اوساږه ژي

پټې وي ... لوڅې وي وڼې !

برلین ، ۲۵ - ۱۱ - ۸۵

دخدا برېښنا

ستاد س شونډو پرځندونو

دخدا ښنا وځلېده

اوزماد برخليک پر آسمان يې

د خيليو د تورو وړيځو په زړه کې

غځونې وکړې ...

هغه زړه غونې شوې

اود خیلې ژړا په اوریا یې
 نه ماد مینې گلېن خوب و شېر ازکې !!؟
 برلین، ۲۸ - ۱۱ - ۸۵

نردغونې سترگې

پرېزده چې :

ستا د زرغونو لگو په کرونده کې

زما د مينې زده را زرغون شې

او د تور برخليک زرغون خوږونه مې

رښتينوالى وموې !! ؟

برلين ، ۸ - ۱۲ - ۸۵

دمبه مېرانه

زه هغه مېر

مېر بولم چې :

هم د بښي مينې ته ټينګ شي

او هم يې قهر ته . . .

اولکه څنگه يې چې مينه په مېرانه ورځوابوي ،

هما غسې يې ترخه تونده هم

۱۵-۱۶-
۱۸ بښي

په مېرانه وزغې !! ؟

د مېړني او گونگت ژوند
 چې موکور، کالي، خوراک په دا انگردي
 څه توپیر موله مېړني اوله گونگته
 څو به دا د خوځنده ووتوندي پر مخ وړو
 نه موکار دی، کارته ورته، نه موگته !

سپی اوگوډاگی

هسپی خوهر یو

د خپل بادار د خوښی لپاره

له بیچ راز پیستان سر نه غړوي ...

په همدومره توپیر چې :

د لویو پي ورسره د تل لپاره پالي ،

مگر د ابل پي نه ...

اونه دا چي :
 که بل ورته د هيدو کي پر حاس
 بوته و توسي ،
 نوبيا په هماغه پسي چي !! ؟

ویندش

د ژوند جگړې یو پېوسلې چم دی

چې تر وسله وال هغه یې

بری زیات باوري بریښي !! ؟

برلین ، ۲۳ - ۱ - ۸۶

ستوري اوسيونمي

پرسينونېي کټور د سرو نسلور دو

له رنمايي سري شغلي تلي په مهر لوري

تابه وبل له هر چور لک سره د نازيبي

پر چور ليح د لوي سپوږمي «چورلي دوه ستوري»؟

برلين ، ۲۹ - ۱ - ۱۹۶۰

* چور ليح = محور

زیرہ اوسترگی

کہ یہ ربتیا سرہ

زما مینی

ستا زیرہ یہ کورگی حار درلودلاے

نولر بہ دی دو حشی خوب غوندی

دسترگولہ پخرو یو میخزد لوتلای !!؟

۱۰ - ۲ - ۸۶ بولین

رانجه

پر پرده چي :

درنجو په خټر دي په ليمو کي ویده شم

او هم ستاد ميني رنگين خوبونه

په خوب کي ووينم ؟!!

برلين ، ۲۰۰۲ - ۸۶

خوبولي نغمې

ستا دسترگو حُجبا

لږو د بهو رپا

لکه رباب زما د زخم زړه مرا ندې و ترنگولي

لږو د دهنس په چپه چپيا کي پي

خوبولس نغمي راوړيني کله ي !! ؟

بوليس ، ۲۲ - ۲ - ۸۶

زاره اوخوانان

دخوانانو له آزادي مينې اومود سره

د زړوناباندېوالی

یوازي ددوی له دود پالني

اوزورخوښوڼي څخه نه ،

چې لا نرياتره يې

له رڼې اوگروم وځني سرچينه اخلي !! ؟

برلين ، ۲۴ - ۲ - ۱۹۶۰

بوختيا

ژوند يوستومانه لورې د منزل دی
 لويوازي پر هغه چا بڼه تيريدای شي
 چې بڼه بوختيا ولري !

برلين ، ۲۵ - ۲ - ۸۶

بیره

گران اودرانه کارونه

وسپنې ته ورته دي ،

چې توده پر ستوده

سنة ترا اواريدای شي!

برلين ، ۲۶ - ۲ - ۸۶

بازو چتی

کہ زور ،

زار سمنلاے

نوزار زار د چتی بہ

د باز سترگی نیولاس !!؟

برلین ، ۵ - ۳ - ۸۶

وورد بنمن

له هغه واره دشمنه
 ستره وېره په کار ده
 چې په لروين کې لاخته ،
 چې په لکوين کې
 هم نه شي ليدل کيدای !!؟

زوبو و حوان

نه هر زونه ،

زوبو لاندی

لونه هر حوانس ،

حوان لاندی ...

چر لایه سرچی دول :

دبر زلده ،

خولانس لاندے دی

لوہ پر خولانس

زوہ لاندی !!؟

برلین ، ۱۰ - ۳ - ۸۶

بڼه اوښد

بڼه اوښد شته په هرځای کې ...

نوکه داسې نه وای کله :

مټل گلان به بې اغزي وای

او اغزي واړه بې گلۍ !

په تېرو وياړ

نرمه د سچي په خپله ننگيا لړوي

وياړ په پلارو په نيكه تش بېرنگي ده

دا لړنه د سچي له سبوتل بڼه وزېږي

پروني بڼا يسه مړي هم نسخ گنلي ده!

برلين ۲۱، ۳ - ۱۶

په پاتکيواله کې

کارو وړتيا هم بنه دي ،

خوځانگړي اړيکي ډېره غوڅه لري ،

نوکه څوک يې ونه لري ،

ټينگول يې هم کوم ناشونی کار نه ده !! ؟

برلين ، ۲۴ - ۳ - ۸۶

تور وسپين

د مخ سپينو لړ د سر په سترگو ليدل کيږي
 لاود زده هغه د زده په سترگو ...

نود دې لپاره چې :

د تور وسپين سر په سپيناوي کې

مختوري نه شو ،

بايد په گروالسم لړ سر کښته کړو

لو دزمه په همداره کې
 د زموږو ننډاره وکړو !!؟

برليخ ، ۳۱ - ۳ - ۱۶

تتر کستی

نه يواز کيهانر الوتو
بلکے

د سر کسر هېښنده نندارو هم دې پايلرته در سولم

چې د پنځ (طبعيت) په ښکېلو نه کې

انسانر وه تيا

پخپله د پنځ غونډر بربر بريد ه ،

برگچه لونا پاڼه ده !! ؟

د آوازخوند

هرڅوک پوه په خوږلنۍ د آواز نه دي

ده بد خو بوته چونکېنه هم بلبله

صاف رسا غوږونه بويه د شخړو

چې خوند اخلي له سندرو د بلبله !

برلين ، ۵-۵-۸۶

• بد خوږ (بد ذوق) ، شخړو (خوش ذوق)

خمزوری اوتماکو

«خمزور سچپ په غره کې د چا بد شي

نویږد به لایسي هر و مردیه وره کې»

تماکو چپ په پټي کې زما بد شي

منه به وایسي مرځنده بیا په خوله کې !

پیتی او چپاتی
دابی توپیره ده،

چی دغه سره لگیدی دوه توکیزه خوراک

د میلو نونو هندی یا نوله گروهي سرچینه اخلي،

یایې له پوهې او یایې هم له بیوزلی او نیستمی ...

خو غوره داده چې په دغه گياخوړه سره یې

غوبه نوروته سمپولې ده،

مگر کاشکی ،

نور و پاتی میلو نو نو و زو ته تش همدایتی او چپاتی

هم رسید لای !

برلین ، ۶ - ۶ - ۸۶

سورچئو هی

خندچی ماورته

له گلشنی نلر سپینم گل راوشو کاوه ،

په گوته کی بر اغز و لاله .

اوله وینو سزیر گل هم تک سورشو ...

هفر خیل سپینم خئو هی را و لیسنر

لاو گوته یی راته پلې و نغاله .

ماہم دغہ پیسنہ یوغورہ فال و گاہ :

دسینم مگر پر حای مرورہ

یہ وینو سور مگر دالی کمر

لود ہنغر ہم را سرد یہ وینو سور حق پطر یاد کار پاشو !! ؟

برلین ، ۷ - ۶ - ۸۶

بېسدي

سول وحوال پرما ترو او کوته نه دي
 چې يې خوشې اپو ته په بېسدي کړم ...
 زه يې اوس لاسبرگه ناسمبال يم
 ولې نوره هم ترخه پرخا^ن نړۍ کړم !

برلين، ۱۰ - ۶ - ۸۶

انحرک و انحرعنه

د پرو د خپل بخت د پخلاینې په لړ ماسم
 په انحرکه پښایسته د پیر خواری شوگیر وکړې
 لویه لاس ورنه رغ...

خو ،

په پارکې دې پرېکړې ته ورسیدل
 چپ د دغه افسانه بې مکر تپاک

پراغز سرات کړي

لوهنډه داچې :

دا خړگمر پر حارسه اڅرغنه

د خپل کور په مکه لاسه لږېږدي !! ؟

برلین، ۱۵-۶-۸۶

* اڅرغنه = پمپلر، لگتوسر

انتقاد و انتقام

که خوک انتقاد به انتقام غیر گول غواړي

نوف،

مخکلی مخکلی ترې په افشاگری انتقام اخيستل مه کاري

کہ

همداسي پٽ پاتيد نه به يي

سماو ناسوئی کړي

اوسپياوي حُذنی !!؟

76-2-1-1

سادہ گی

سادہ گر اور سادہ رتوند مر خوشبیزر

خوش مرہ ہم نہ ،

چرخک ہی سادہ و بولر

اور یارا باندی دساؤ گومانہ ہومرہ و لکمر !

برلین ، ۲ - ۷ - ۸۶

تور بازار

دار له مخې

په تور بازار کې هرڅه گران وي ،

پرته له بېکاره کارگره .

چې پانگوال يې د مريسانو غوندې

ارزانه اخلي

او تر وروستي څاڅکي وينې يې چيښي !

برلين ، ۱۳ - ۱ - ۸۶

نوم او نومولی

که نوم لود نومول سره

تل سمون در لوداس

نو،

منه غونډ به د منځي غونډ خورزه د لاس
لود کونتر لال به د لال غونډر بنايسته !!؟

زاکسن سویس ، ۶-۹-۸۶

پاڻ پڙي ونه

زما ژوند يوه پاڻ پڙي ونه ده

اوبلا بيلي شپي ي لکه زيږ پاڻي ...

چي له هري ساسره تري

يوه يوه را توپري

اوسنډ ناز په پښوکي

ترې تري رتريزي !

دسترگو ډيوې

زما لوبگر مه وچوه ،
خځه :

دسترگو ډيوې مـ

تيلونه لږ تيار لري !

کمزورے تکی

هرخوک

پہ خیلہ خوزہ کوٹہ ،

یا پہ بلہ وینا ،

پہ خیل «کمزورے تکی» پردی ...

ہمدغہ تکی دی ،

چی کور مہرنی د مہر یو پہ بھیرکی

اورہ شیدی !!؟

بہ عدد او یکھان مدہ

موجودہ اسم کے دوسرے

موجودہ اسم کے دوسرے

۱۴۶

کہ، موجودہ اسم کے

اعتراف

ورجی گوئی منو زهر و سرپ
 پر خار دہسی دودی گوئی
 دگر پر خار مو ورتہ گور جوہر
 کفن پہ دنج کی سود کا لہو

ختم ہوئے رشتہ لاو ختم ہو دل کھل؟
 ہول ہو یہ لور اس درد خانم دہنہ کھل!

کبوتر را پرستیم

آب و خاک و باد و آتش ،
سنگ و ستاره و خورشید و ...

همه را پرستیدیم
و به نیایش نشستم ...

ولی این همه
مارا با هم یگانه ساخت
هر روزی از یکدیگر دورتر گشتیم ...

پس بیاید :
زنده گی را پرستیم

و ،

به خاطر زنده گی کبوتر صلح را !

وَلَوْ كُنْتُمْ...

که دگای سر دایر
دیر به خوفه دسدر
چر دیر ستر گایر نا خوالو کبیر دندر!
نونا

دیر غون به تویر
شتر پارسه ترو دیر پیر دیر...

که نه،

غولد بر پر دیرت هم
شیر له مرگ شیز بر غم
نو،

ویر غون به تر دیر

په په کابیر دیر!

۲۵-۱۲-۶۶

چر شیز مرگ در ته په

بوز به ستانه شیز په همکار

گولی ضد بینه، په

وَلَوْ كُنْتُمْ فِي الْبُرُوجِ الْمَشِيدَةِ

لومړۍ بېهانگرځي افغاسته

موز تدارنه شوله کابل تر پغمانه ...
لاوته ولاړې له غزنيه تر کيېهان !
تاسې کړل پردې جنگ چلې خاوره
منزلونه مایونه له اسمانه ۹۱۱

مسکو هوا سړوگر ، ۲۸ - ۸ - ۸۸

نيو ليک (فهرست)

سر ليک	مخکنه
ياد داشت (بيرنگ)	الفـ
زما اندو ژوند (زيار)	الفـ
اشنا مينه - زما مورو پلار	۱-الف
پتپتانی - اسره	۲-اب
بلهاري - خيکری خت	۳-۴
دواده خونی - زور ورته	۵-۶
ديپلومات - وير	۷-۸
دزړه خوښه - پښتيان ته	۹-۱۲
هيله - شرافت	۱۳-۱۱۳ الف
لخوان - پياز وبادرنک	۱۴-۱۵
نهيلي - غمجن شهيد	۱۶-۱۷
ماغزه - يو کيڅليک	۱۸-۱۹
لوړو خوړ - نکريزی	۲۰-۲۱
بی اغيزی - ميرمن	۲۲-۲۳
بی وسي - خانواکی	۲۴-۲۵
وسله - رڼا	۲۶-۲۷
زغم وخیل - پاڅون	۲۸-۳۰
زما لومړی شعر - بایلنه	۳۱-۳۳
دشوندو شعر - یاد	۳۴-۳۶
لاس وپښی - دهدیرو	۳۵-۳۸
دژوند چاپیریال - دونو	۳۹-۴۱
دسامراج غویی - داور بل تیک	۴۲-۴۳
وینی اوښکی - پښتو	۴۴-۴۵

- جگره- روغه ۴۸-۴۶
- ورخچاری- مره خوا ۵۰-۴۹
- ویننیاری- لوتکاری ۵۲-۵۱
- تیلک- ناخوالی ۵۶-۵۴
- دفاعی دریخ- سبروچنار ۵۸-۵۷
- موزنی مینه- بازو کوتره ۶۰-۵۹
- سولی لنبکر- هنرونبکلا ۶۲-۶۱
- شراب که شعر- دیلوماته ۶۴-۶۳
- ربوتر- بدل ۶۶-۶۵
- اږ- مینه اونبکلا ۶۸-۶۷
- چوتیا- شعر ۷۰-۶۹
- بنی لاسی- کین لاسی ۷۲-۷۱
- سپینی ته- سمندرته ۷۵-۷۴
- نیمه پیری- له ازاره پیزار ۷۷-۷۶
- اږتیا- نوی خبری ۷۹-۷۸
- سرچپه- بازار میینه ۸۱-۸۰
- رنگین ټال- شاتک ۸۴-۸۲
- کلیون- ستاراتک ۸۷-۸۵
- پلمه- مسکا ۹۰-۸۹
- دزغم خواک- دزپه غوتی ۹۳-۹۲
- زپه اوخوله- تمباکو ۹۷-۹۴

- ۹۸-۱۰۰ کد امی - خوبونه
 ۱۰۱-۱۰۲ سپیتانه - خوبونه
 ۱۰۳-۱۰۴ راهبه - موسمی بدلون
 ۱۰۵-۱۰۷ دخنډا بر بنډا - زږغونی
 ۱۰۸-۱۰۹ دمیره میرانه - میری
 ۱۱۰-۱۱۲ سپی او کوداکی - ورزش
 ۱۱۳-۱۱۴ ستونزی او سپورمی - زړه
 ۱۱۵-۱۱۶ رانجه - خوبولی نغمی
 ۱۱۷-۱۱۸ زاره او خوانان - بوختیا
 ۱۱۹-۱۲۰ بیر - بازوچتی
 ۱۲۱-۱۲۲ ووردنمن - زور
 ۱۲۴-۱۲۵ ښه او بد - په تیر وویار
 ۱۲۶-۱۲۷ په پاتکیواله کی - تور
 ۱۲۹-۱۳۰ سرکس - داوازخوند
 ۱۳۱-۱۳۲ خمزوری او تماکو - پیتی
 ۱۳۴-۱۳۶ سورخپونی - بیسیدی
 ۱۳۷-۱۳۹ انگر گل وانغر غنه - انتقاد
 ۱۴۰-۱۴۱ ساده کی - تور بازار
 ۱۴۲-۱۴۳ نوم او نومولی - پاندری

دسترگو دیوی - کمزوری ۱۴۴-۱۴۵

خره اوغله - اعتراف ۱۴۶-۱۴۷

کبو تر - ولو کنتم ۱۴۸-۱۴۹

لومری کیهانگرخی افغان ۱۵۱

کران وییونه

سمو نلیک

گران و ییو نه (واژه ها)

اور بوی (ور بوی)	حریم
آر	اصل، اصیل، اصلی
آره	منشأ، نسب
آر	شرط
اند	اندیشه
اند پوهه	اید یو لوزی
انگی	پژواک
بلهار (ی)	قدا، قربان
بلهاری	قربانی
بد وین	بدبین
بدخوبی	بدذوق
بویه	باید
بلوسل	تعرض - تجاوز کردن
بسپنغاری	گدا
بوږ غاری	کریه الصوت
پاتکی	طبقه
پا تکیوال	طبقاتی، شاعر
پاتکیواله	طبقاتیت
پان	کمر کوه
پنځ	طبیعت
پانریژ	برگ ریزان
پیون	نظم، بسیج

پیوی	مو باف
توك (توكی)	عنصر، ماده
توك	جزء، جزو
جو تتیا	علنیت، اثبات
جین	پطلون کاوبای
حُمبا	پلك زدن (چشم)
خوان اندی	صاحب اندیشه
جوان	
خر منی (خوړ منی)	بهار
خنده	افق
خپونیی	دستمال، دست پاك
دښن (دښنه)	دشمن (دشمنان)
رخه	حسد
رغښت	سرشت، نهاد
رېو تر	دستگاه خودکار (روسی)
زموږ	پژمرده
زموږل	پژمردن
سخه	عناد
سمنځ (پر ...)	خوشا
سترگی	عينك
سول	خرد، عقل
شپه وینبی	شب زنده دار
بناخ	افتخار، غرور
بناخل (بناخی)	افتخار کردن

خوشبین	نبوین
خوش ذوق	بنخوبی
کیهان نورد	کیهان نگرخی
نقطه ضعف	لمزوری تکی
ذره بین	ککون
نوع درخت کوهی	کان
ساحل	کش
کسی	ککی
لقمه، مرمی	گولی
جام، نوع زیور	کتوری
دانس	گدامی
عقدہ	گروم
ساحل پر گل	گلکش
حزبی، فرکسیون	گوندی
دوربین	لروین
یکسره	له خلیلی
لاشخوار	مرزگه خور
همراه شدن	ملل
عدل	نیاو
سیل، سیلاب	نیز
نا امید	نہیل
نا آمیدی	نہیلی
عوض، بدل	ونچ
ارادہ، تصمیم، عزم	ویلاز
واژه، لغت، کلمہ	ویی
حیران	ہینس
محیر، تعجب آور	ہینسندہ

سمو نلیک

ناسم	سم	کړښه	مخ
پتنله	پتنکه	۲	۳
پښتنه	پښتنه	۳	۳
چی	که	۲	۲۴
تویک	تویک	۳	۷۷
ری	تری	۴	۸۱
سر	سرو	۱	۱۰۵
پښنا	برپښنا	۲	۱۰۵
لوتلای	الوتلای	۵-۱۱۴	
دخپل	دخپل مرور	۱	۱۳۷
په انځر	په انځر کل پسی	۲-۱۳۷	
هیله ده ،	کران لوستونکی	په داسی	
نورو الوتپو	توریو او	تکیو پخپله	
پوه شتی.	البتہ د	(۱۴۶) مخ	شعریه
لوی لاس بی	تکیو کښل	شوی او	
لوستنه یی	یو کتاب	جایزه لری	

هالی :

پښتيا ناته

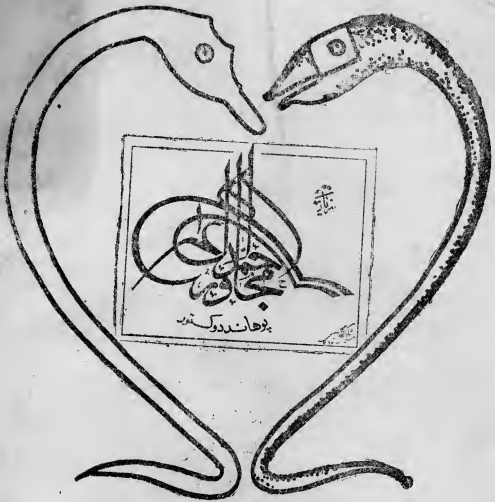
چی له جنگ کرکه یی

نوده پر خاڅکری

لوبڼه بدله

شوی ده .

دپوها نده زیار نور شعری غونډونه :

— زندا نی نغمی

— وینه او مینه

— سوزونه او سازونه

— اور او وینی

— گلکڅونه

آریانا چا پڼونه